

спрямована у бічний шов ліфа, а інша – в кінець плечового шва, але обидві вони віддалені від лінії симетрії на різні відстані, що і дозволяє домогтися однакових поєднань смуг.

Додержання вимог та правил крою дозволяє створювати моделі складних покроїв та силуетів із використанням різноманітних технологій комбінування текстурних та графічних характеристик матеріалів. Володіння методами моделювання одягу з картатих тканин розширює конструктивно-технологічну підготовку майбутніх викладачів спеціальних дисциплін у галузі легкої промисловості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бердник Т.О. *Дизайн костюма* / Бердник Т.О., Неклюдова Т.П. – Ростов н/Д : Фенікс, 2000. – 124 с.
2. Гайдук Л.М. *Сучасні технології моделювання і художнього оздоблення одягу [Текст] : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л. М. Гайдук, І. В. Васильєва ; Київський національний ун-т технологій та дизайну. - К. : КНУТД, 2008. – 129 с.*
3. Зимогляд Н.С. *Формування та моделювання змісту навчання проектування швейних виробів майбутніх дизайнерів одягу [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. Наук : 13.00.02 / Зимогляд Наталія Сергіївна ; Укр. інж.-пед. акад. - Х., 2011. - 20 с.*
4. Радкевич В.О. *Моделювання одягу [Текст] : підручник для учнів професійно-технічних навч. закладів / В.О. Радкевич. - К. : Вікторія, 2000. - 350 с.*

УДК 37.02 : 745/749 “712”

*Сергій Чорнусь
(Полтава, Україна)*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДИЗАЙНУ ЯК СКЛАДОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ЛАНКИ В ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

В статті розглянуто використання світового історичного досвіду становлення професійної освіти. Визначено суть методологічного принципу розбудови освіти в Україні який полягає в тому, щоб спроектувати на освіту образ сучасної проектної культури і розглядати її як цілісну систему.

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика»*

Дано визначення дизайну та дизайн-освіти, які розглядаються як образ сучасної проектної культури по формуванню особистості фахівця в системі загальної та професійної освіти. Визначено умови ефективності професійної підготовки педагога в області дизайну.

Ключові слова: дизайн, дизайн-освіта, професійна підготовка педагогів, дизайнер-педагог.

The article deals with the use of world historical experience in the formation of vocational education. The essence of the methodological principle of the development of education in Ukraine is determined in order to design the image of contemporary design culture in education and consider it as a coherent system. The definition of design and design education, which is considered as an image of a modern design culture for the formation of a personality of a specialist in the system of general and vocational education, is given. The conditions of the effectiveness of teacher training in the field of design are determined.

Key words: design, design-education, professional training of teachers, designer-teacher.

В статье рассмотрено использование мирового исторического опыта становления профессионального образования. Определена суть методологического принципа развития образования в Украине который заключается в том, чтобы спроектировать на образование образ современной проектной культуры и рассматривать ее как целостную систему. Дано определение дизайна и дизайн-образования, которые рассматриваются как образ современной проектной культуры по формированию личности специалиста в системе общего и профессионального образования. Определены условия эффективности профессиональной подготовки педагога в области дизайна.

Ключевые слова: дизайн, дизайн-образование, профессиональная подготовка педагогов, дизайнер-педагог.

Професійна освіта в Україні переживає зараз етап глибокого реформування з метою модернізації і приведення до міжнародних стандартів на основі синтезу новітніх наукових знань та історичного досвіду. Використання досвіду становлення вітчизняної вищої школи дозволить зберегти кращі національні традиції, виробити нові підходи до оптимізації, а також уникнути помилок, породжуваних упередженою однобічністю і поспішним копіюванням зарубіжних систем. З іншого боку, при входженні української вузівської системи в світовий освітній простір вивчення досвіду зарубіжної вищої професійної школи, безсумнівно, буде сприяти засвоєнню конструктивної частини даного досвіду для ефективного вирішення власних освітніх завдань. Така спрямованість використання світового історичного досвіду становлення професійної освіти відповідає об'єктивному підходу до осмислення соціально-економічних, соціально-культурних, ментальних, теоретико-методологічних, організаційно-педагогічних та інших умов його розвитку [3].

Ключовим фактором процесу становлення і розвитку дизайн-освіти є еволюція проектування, його поступове відокремлення від виробництва і перетворення в самостійну область творчості зі своїми специфічними завданнями і професійними методами.

Життя вимагає від людини застосування найширшого спектру здібностей, розвитку неповторних індивідуальних і інтелектуальних якостей, з цього випливає, що освіта повинна орієнтуватися не тільки на розвиток виробничих і соціальних технологій найближчого майбутнього, але і на потреби і можливості людини. В таких умовах основним завданням системи освіти стає не стільки підготовка фахівця, скільки становлення особистості, яка освоює культурний досвід людства, усвідомлює своє місце в суспільстві,

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика»*

здатна до творчої професійної діяльності, до самовизначення, саморегуляції, саморозвитку в умовах безперервності і наступності освіти [1].

Звідси випливає, що нове утворення має сформувати простір вільної творчої комунікації, яка охоплює всі сфери діяльності, при цьому, сама комунікація в процесі творчого перетворення людиною світу неминуче знаходить проектний характер. Тоді суть методологічного принципу розбудови освіти полягає в тому, щоб спроектувати на освіту образ сучасної проектної культури і розглядати її як цілісну моделюючу систему, а пошук методів, які дозволяють готувати фахівців, що володіють інтегруючим, міждисциплінарним мисленням з необхідністю призведе до дизайну.

Сучасними вченими вивчалися різні сторони даного питання: основні положення фундаментальних робіт в області компетентнісного підходу займалися В.І. Байденко, А.А. Вербицького, І.А. Зимньої, А.К. Маркової, О.В. Никифорова, Ю.Г. Татура, В.Д. Шадрикова; в області дизайн-освіти А.А. Бєлова, Н.В. Воронова, А.Л. Діжур, С.А. Гариб'ян, І.Я. Герасименко, В.П. Зінченко, Т.В. Костенко, Г.Б. Міневріна, Л.Б. Переверзева, В.І. Пузанова, В.М. Розіна, Л.А. Шапошникова, аспекти фахової художньо-педагогічної освіти, яка охоплює дизайнерське навчання та творчу роботу висвітлено у нізці публікацій Є. Антоновича, О. Боднара, О. Бойчука, І. Голод, Г. Гребенюка, В. Коновалова, А. Павлова, С. Рибіна, А. Чебікіна та ін.

Дизайн – це особливий вид проектування, при якому об'єкту, крім його основного призначення, надаються якості краси, економічності, підвищеної функціональності (або множення числа функцій), ергономічності (психофізичних зручностей), чіткої соціальної орієнтації.

Дизайн-освіта – це процес підготовки педагогів в області дизайну для всієї освітньої вертикалі: від дошкільної до післявузівської, заснований на інтеграції дизайнерських та педагогічних знань, в результаті якого

відбувається формування особистості фахівця, здатного до ефективної самореалізації в системі загальної та професійної освіти.

Говорячи про професійну підготовку дизайнерів у вищій школі на рубежі XX-XXI століть, слід підкреслити, що на попередніх етапах еволюційний характер суспільного розвитку обумовлював відносну сталість структури і змісту освіти. В умовах переходу до постіндустріального суспільства темпи оновлення техніки і технологій, всієї сукупності засобів і методів суспільного виробництва випереджають темп зміни поколінь і змінюють цілі і спрямованість всієї системи освіти, і перш за все трудової і професійної підготовки учнівської молоді. Раніше знання, загальнотрудові і спеціальні вміння, набуті під час навчання, не втрачали свого значення протягом усієї професійної діяльності людини [4, с. 54]. Тепер рухливість, мінливість характеру професійної діяльності вимагає професійної мобільності, гнучкості учасника виробництва, готовності його до зміни праці, до постійного підвищення рівня загальної і професійної культури.

Педагог професійного навчання в області дизайну – це фахівець, який здійснює організацію дизайн-освіти в нових соціально-культурних умовах функціонування суспільства за допомогою формування проектної культури в процесі навчання і виховання в початкових, середніх, вищих професійних освітніх установах і в сфері додаткової освіти [2].

Дизайнер-педагог – це педагог, який здійснює організацію дизайн-освіти за допомогою формування проектної культури в процесі навчання і виховання дітей в дошкільних освітніх установах, загальноосвітній школі та додаткової освіти для дітей і підлітків.

Глобальні соціокультурні зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, безпосередньо впливають на зміст і цільові установки дизайн-освіти. В останні роки дизайн неухильно розширює коло своїх професійних завдань і розглядається не тільки і не стільки як проектування предметного середовища, але як універсальний проектний метод, який можна

використовувати для будь-якої життєвій ситуації, щоб поліпшити її з точки зору людських потреб, естетики, функціональності і бізнесу [5].

На теоретико-методологічному рівні спостерігається глибоке переосмислення завдань дизайну, сутності вихідних передумов і особливостей соціального функціонування його технічних і естетичних об'єктів, увага акцентується на соціальних і антропологічних проблемах дизайнерського проектування. Розробка «методів дизайну другого покоління» (Б. Арчер, Х. Ріттель, Г. Саймон, К. Александер, Н. Крос) привела до переосмислення ряду педагогічних установок в області професійної підготовки дизайнерів. Набула поширення нова педагогічна установка – на формування в учнів специфічного дизайнерського мислення. В якості найбільш адекватної педагогічної технології було визнано проблемно-діяльнісне навчання, яке дозволяє не тільки здобувати нові знання, виробляти нові навички та вміння, а й накопичувати досвід творчого вирішення різноманітних професійних завдань.

Одним з виправданих шляхів модернізації системи дизайнерської професійної освіти є зміна акцентів в його змісті: від вузької спеціалізації – до широкопрофільної підготовки. Зміст професійної освіти має подолати вузькоспеціалізовану орієнтацію, відкрити нові сторони привабливості і затребуваності фахівців дизайнерського профілю, надати випускникам цих вузів можливість більш вільного просування по різних професійним траєкторіях.

Професійна підготовка педагога в області дизайну буде ефективною, якщо:

1. Соціально-культурні зміни, що відбуваються в Україні, актуалізують розвиток проектної культури, в просторі якої відбувається збагачення внутрішнього світу людини, підвищення рівня його духовності і моральності, що призводить до необхідності створення нової освітньої, педагогічної системи – «дизайн-освіти». При цьому основне завдання дизайн-освіти –

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика»*

виховання проектно мислячої людини, здатної до системних інноваційних перетворень до процесів на благо людини відповідно до вектора його духовного і морального вдосконалення.

2. Основою розвитку системи дизайн-освіти, яка здатна забезпечити педагогічними кадрами систему початкової, середньої, вищої професійної освіти і сфери додаткової освіти є становлення і розвиток нового напрямку освітньої діяльності в професійно-педагогічній освіті – Професійне навчання (Дизайн).

3. Підготовка професійного педагога в області дизайну стане сукупністю організаційно-педагогічних і професійно освітніх дій на основі міждисциплінарних методологічних принципів, умов і зв'язків, адаптованих до нових ціннісних орієнтирів розвитку суспільства.

4. Структура, зміст і методи реалізації підготовки педагогів в області дизайну для сфери початкової, середньої професійної освіти, загальноосвітньої школи та дошкільних освітніх установ стане відображенням інтеграції і міждисциплінарної взаємодії дизайнерської, професійно-педагогічної та педагогічної підготовки, побудованої на принципах безперервності і багаторівневості, компетентнісному підході до проектування професійних освітніх програм.

5. За основу організації підготовки професійного педагога в області дизайну прийняти трьох або дворівневу форму організації навчання, що дозволить забезпечити багаторівневність, безперервність і якість підготовки професійного педагога в області дизайну.

6. Якість підготовки професійно-педагогічних кадрів в області дизайну буде забезпечено на основі теоретичного осмислення і практичного вдосконалення підготовки, її методичного забезпечення, ефективних методів і засобів їх реалізації.

7. Реалізація дизайн-освітньої практики буде здійснюється як в професійно-педагогічних, педагогічних, спеціалізованих вузах, так і в

освітніх установах середньої професійної освіти, що реалізують педагогічні, дизайнерські спеціальності.

8. Концепція безперервної дизайн-освіти є системою, в якій представлені методологія проектування, реалізація професійної підготовки педагогів, перспективи розвитку системи дизайн-освіти.

В цілому з упевненістю можна констатувати, що в рамках сучасної теорії і практики професійної підготовки формується нове розуміння професійної освіти, ефективною з точки зору суспільства і людини. Найважливішим результатом такого утворення є не тільки сама по собі сума знань і умінь, а й якась «система координат», яка визначає існування і поведінку людини в сучасному світі і знаходиться в особистісному арсеналі професіонала.

В результаті дизайн, з усіма його функціональними та естетичними розгалуженнями, посідає визначене та обумовлене місце в освіті. Адже навчання та формування професіоналів у сфері дизайну потребує комплексного навчання. Оскільки основна мета дизайн-освіти полягає в тому, щоб засобами різних форм і методів, навчання і виховання підготувати студентів до активної участі в соціальному житті; створити умови для розвитку особистості, здатної не тільки практично оцінювати ситуацію і адаптуватися до соціальних змін, а й оригінально мислити, генералізувати і реалізувати ідеї, продукувати власні, намічати шляхи позитивних перетворень, проявляти ініціативу і творчість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даниленко В.Я. *Основы дизайна: Учебное пособие.* / В.Я. Даниленко – Х.: ХДАДМ, 2003. – 187 с.
2. *Педагогика профессионального образования: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений* / Е.П. Белозерцев, А.Д. Гонеев, А.Г. Пашков и др.; Под ред. В.А. Сластенина. 2-е изд., стер. М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 368 с.
3. Прусак В.Ф. *Становлення дизайн-освіти в Україні* / Володимир Прусак // *Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка.* – Сер.: Педагогічна. –

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика»*

- Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2002. – Вип. 16, ч. 1. – С. 80 – 87.
4. Рижова І.С. *Дизайн як фактор гармонізації відносин суспільства і особистості: методологічні засади* : Дис. д-ра наук: спец.: 09.00.03 - соціальна філософія та філософія історії / Рижова І.С. – К. : Ін-т вищої освіти АПН Укр., 2008. – 324 с.
5. Татіївський П.М. *Особливості становлення та перспективи розвитку дизайну в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : 05.01.03 – Технічна естетика* / П.М. Татіївський. – К., 2002. – 16 с.

УДК 37.02 : 745/749

Ігор Савенко
(Полтава, Україна)

ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВИКЛАДАННЯ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

У статті розглядаються проблеми дизайн-освіти у педагогічних ВНЗ а також обґрунтовується ідея синтезу дизайну і технологій. Автором пропонуються нові ідеї щодо засвоєння студентами творчого процесу проектування. Особлива увага приділяється інтеграції знань з дизайну та технологій в змісті підготовки майбутніх педагогів.

Ключові слова: *виробництво, дизайн, дизайн-освіта, конструювання, моделювання, навчання, творча діяльність, технологічна освіта.*

У сучасному суспільстві ведеться активний пошук ефективної системи формування професійно компетентних фахівців, мобільних на ринку праці, готових до безперервної самоосвіти й професійної творчості. Для цього потрібні істотні зміни в змісті, засобах і методах системи освіти, які б ураховували індивідуальні особливості тих, кого навчають, і, звичайно ж, специфіку професійної діяльності.

Важливого значення для вирішення завдань соціалізації підростаючого покоління, його підготовки до професійної діяльності в оновленому

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика»*